WBV POORTUGAAL

ACTIVITEITENPLAN

SCHUTSKOOIWIJK TE POORTUGAAL

16 JANUARI 2023

WSP NEDERLAND B.V.
RINGWADE 41
3439 LM NIEUWEGEIN

+31 (0)88 910 20 00
wsp.com

PROJECTNUMMER
SOB022690

DOCUMENTNUMMER
RAP001. SOB022690.AP, versie 01

COLOFON

RAPPORTHISTORIE

001	16-01-2023	Concept
002		Definitief

CONTACTGEGEVENS

WSP
Matthias Koster
31 6 82 09 71 67
Matthias.koster@wsp.com

AUTORISATIE

PROJECTNUMMER	DOCUMENTNUMMER	VERSIE	STATUS
SOB022690	RAP001. SOB022690.AP	01	Concept

OPGESTELD DOOR	FUNCTIE	DATUM	PARAAF
B. van Eijk	Junior Ecologisch adviseur	09-01-2022	
GEVERIFIEERD DOOR	FUNCTIE	DATUM	PARAAF
M. Koster	Senior Ecologisch adviseur	16-01-2022	
GOEDGEKEURD DOOR	FUNCTIE	DATUM	PARAAF
M. Koster	Senior Ecologisch adviseur	16-01-2022	

INHOUDS-OPGAVE

INLEIDING 5
1.1 Aanleiding 5
1.2 Huidige situatie 5
1.3 Planontwikkeling 6

AANWEZIGE BESCHERMDE SOORTEN EN FUNCTIES 8
2.1 Uitgevoerd onderzoek 8
2.2 Aanwezige Soorten 9
2.2.1 Huismus 9
2.2.2 Gierzwaluw 10
2.2.3 Vleermuizen 11
2.2.4 Samenvattend overzicht 12
2.3 Omgevingscheck 12

EFFECTENBEOORDELING 14
3.1 Effecten op verblijfsfuncties 14
3.2 Effecten op functioneel leefgebied 14
3.3 Effecten op gunstige staat van instandhouding 14
3.3.1 Huismus 14
3.3.2 Gierzwaluw 16
3.3.3 Gewone dwergvleermuis 19

MAATREGELEN 21
4.1 Tijdelijke verblijfplaatsen 21
4.1.1 Fase 2 21
4.1.2 Fase 3 23
4.1.3 Fase 4 24
4.2 Ongeschikt maken Leefgebied 25
4.2.1 Huismussen 25
4.2.2 Gierzwaluwen 26
4.2.3 Gewone dwergvleermuis 27
4.3 Permanente maatregelen 29
4.3.1 Huismus fase 2 29
4.3.2 Huismus fase 3 29
4.3.3 Huismus fase 4 30
4.3.4 Groene inrichting huismus (fase 1-4) 30
4.3.5 Gierzwaluw fase 2 31
4.3.6 Gierzwaluw fase 3 31

4.3.7 Gierzwaluw fase 4 31
4.3.8 Vleermuizen fase 2 32
4.3.9 Vleermuizen fase 3 32
4.3.10 Vleermuizen fase 4 33
4.4 Vrijstelling en zorgplicht andere soorten 34
4.4.1 Overige Broedvogels 34
4.4.2 Egel 34
4.4.3 Overige soorten 35

WETTELIJKE BELANGEN EN ALTERNATIEVEN 36
5.1 Wettelijk belang 36
5.1.1 Openbaar belang van volksgezondheid 36
5.1.2 Verbeteren Biodiversiteit 37
5.2 Alternatieven afweging 37

CONCLUSIE EN ADVIES 38

LITERATUURLIJST 39

INLEIDING

1.1 AANLEIDING

WBV Poortugaal is voornemens om de huidige bebouwing (108 woningen) tussen de Kerkachterweg en de achterzijde van de Repelstraat, weergegeven in figuur 1.1. Op basis van de reeds uitgevoerde quickscan[1] en het uitgevoerde nader onderzoek[2] is vastgesteld dat de woningen een functie (zomer- en of paarverblijf) hebben voor de soort gewone dwergvleermuis. Daarnaast is vastgesteld dat de woningen een functie hebben als verblijfplaatsen voor de soort huismus en gierzwaluw. Functies voor andere soorten zoals laatvlieger en ruige dwergvleermuis zijn uitgesloten op basis van de voorgaande onderzoeken.

Aanleiding voor de onderzoeken zijn de voorgenomen werkzaamheden (zie paragraaf 1.3) bestaande uit sloop en bouwwerkzaamheden van de huidige bebouwing (108 woningen) tussen de Kerkachterweg en de achterzijde van de Repelstraat. De uitvoering van deze werkzaamheden leidt tot een overtreding van de Wet natuurbescherming onderdeel soortenbescherming (zie nadere toelichting hoofdstuk 3). WBV Poortugaal heeft WSP Nederland B.V. gevraagd de te nemen maatregelen (zie hoofdstuk 4) uit te werken in een activiteitenplan en een ontheffing in het kader van de Wnb – soortenbescherming aan te vragen. Het doel van de ontheffingsaanvraag en het bijbehorende activiteitenplan is het beperken van de overtreding van de verboden uit de Wnb en het vast leggen van de te nemen maatregelen.

[1] WSP Nederland BV, kenmerk SOB018756.RAP001NT 001 Definitief, versie 001, d.d. 9 mei 2022
[2] WSP Nederland BV, kenmerk SOB018756.RAP001NO 001 Definitief, versie 001, d.d. 20 oktober 2022

1.2 HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied (zie figuur 1.1) is gelegen in de Zuid-Hollandse plaats Poortugaal, en bevindt zich in het noordwestelijke deel van het dorp. De wijk kenmerkt zich door bebouwing die gebouwd is de jaren ’50- ’60. Het betreft rijtjeswoningen met een diepe, hoofdzakelijk, groene achtertuin. Voortuinen zijn niet aanwezig. De bebouwing is aan de voorzijde begrenst door het trottoir en de weg met parkeerplaatsen. De bebouwing bevat geen open stootvoegen. Op meerdere kopse kanten loopt de buitenmuur over in de dakpannen. De dakpannen hangen hier dus niet over de buitenmuur. De ruimtes aan deze kopse kanten tussen de dakpannen en de buitenmuur zijn opgevuld met cement. Daarentegen zijn ook kopse kanten aanwezig waar de dakpannen wel over de buitenmuur heen hangen. De ruimtes tussen de buitenmuur en dakpannen zijn hier niet opgevuld met cement. Diepe ruimtes in de muren door verwering zijn niet aanwezig. Eveneens zijn geen ruimtes aanwezig tussen het voegsel de kozijnen van de ramen en deuren. Enkele dakpannen liggen enigszins los en bieden hierdoor toegang tot de onderliggende ruimte. Hetzelfde geldt voor de loden beplating rondom de schoorstenen. De woningen bevatten geen vogelschroot. Alle woonrijtjes bevatten schoorstenen die aan de bovenzijde op meerdere locaties open zijn.

Figuur 1.1: Locatie van het plangebied

1.3 PLANONTWIKKELING

Het project betreft de sloop van de huidige bebouwing (108 woningen) tussen de Kerkachterweg en de achterzijde van de Repelstraat (even nummers) zoals weergegeven in figuur. Na de sloop vindt realisatie van nieuwbouw plaats (zie figuur 1.2). Het project bestaat uit 4 fases waarbij in fase 1 de naastgelegen volkstuinen worden verplaatst en een bouw

weg wordt aangelegd. In fase 2, 3 en 4 zal de sloop van de woningen en de realisatie van de nieuwbouw plaatsvinden

Figuur 1.2 de geplande nieuwbouw

(figuur 1.3 t/m 1.5). Hierbij wordt eerst één fase afgerond voordat een nieuwe fase wordt opgestart. Het voornemen is om de werkzaamheden in 2023 te straten waarna deze door zullen lopen tot in 2027.

Figuur 1.3: Faseringrealisatie nieuwbouw

AANWEZIGE BESCHERMDE SOORTEN EN FUNCTIES

2.1 UITGEVOERD ONDERZOEK

De planontwikkeling is getoetst aan de Wet natuurbescherming middels een QuickScan (WSP Nederland BV, kenmerk SOB018756.RAP001NT 001 Definitief, versie 001, d.d. 9 mei 2022). Op basis van de QuickScan is een nader onderzoek naar vleermuizen (conform het vleermuisprotocol 2021), huismussen (conform het kennisdocument Huismus 2022) en gierzwaluw (conform het kennisdocument Gierzwaluw 2017) uitgevoerd (WSP Nederland BV, kenmerk SOB018756.RAP001NO 001 Definitief, versie 001, d.d. 20 oktober 2022). De uitgevoerde veldbezoeken en omstandigheden van de onderzoeken naar huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen zijn opgenomen in tabel 2.1, 2.2 en 2.3.

Tabel 2.1: Uitgevoerde veldbezoeken en weersomstandigheden huismussenonderzoek

DATUM	SOORTGROEP	TIJD	TEMP.	WIND	BEWOLKING/ NEERSLAG	UITGEVOERD DOOR
15-04-2022	Huismussen	06:00-08:00	13˚C	2 Bft	Half bewolkt/geen neerslag	Matthias Koster
10-05-2022	Huismussen	06:30-08:30	15˚C	3 Bft	onbewolkt/geen neerslag	Bart van Eijk

Tabel 2.2: Uitgevoerde veldbezoeken en weersomstandigheden gierzwaluwonderzoeken

DATUM	TIJD	TEMP.	WIND	BEWOLKING/ NEERSLAG	UITGEVOERD DOOR
31-05-2022	20:30-21:30	22˚C	2 Bft	Helder/geen neerslag	Bart van Eijk
20-06-2022	20:30-22:00	23˚C	1 Bft	onbewolkt/geen neerslag	Danny van den Heuvel
07-07-2022	20:30-22:00	23˚C	1 Bft	onbewolkt/geen neerslag	Danny van den Heuvel

Tabel 2.3: Uitgevoerde veldbezoeken en weersomstandigheden vleermuisonderzoek

DATUM	TIJD	TEMP.	WIND	BEWOLKING/ NEERSLAG	UITGEVOERD DOOR
31-05-2022	21:30-23:30	19˚C	2 Bft	onbewolkt/geen neerslag	Bart van Eijk, Tom Zeegers, Matthias Koster, Veerle Tuijnman
24-06-2022	03:20-05:20	23˚C	2 Bft	onbewolkt/geen neerslag	Bart van Eijk, Danny van den Heuvel, Matthias Koster, Tom Zeegers
07-07-2022	22:00-00:00	17 ˚C	3 Bft	Half bewolkt/geen neerslag	Bart van Eijk, Danny van den heuvel, Matthias Koster, Veerle Tuijnman
16-08-2022	22:45:-00:45	15˚C	1 Bft	Onbewolkt/geen neerslag	Tom Zeegers, Danny van den Heuvel
19-09-2022	22:45:-00:45	12˚C	2	Bewolkt/geen neerslag	Danny van den Heuvel

2.2 AANWEZIGE SOORTEN

2.2.1 HUISMUS

Gedurende de verschillende aanvullende onderzoeken is vastgesteld dat in het plangebied meerdere verblijfplaatsen van de huismus aanwezig zijn. Gedurende het gehele veldonderzoek in 2022 zijn 22 verblijfplaatsen en drie verzamelplaatsen van de huismus waargenomen binnen het plangebied. Daarnaast zijn ten zuiden van het plangebied ook nog acht verblijfplaatsen waargenomen. De verblijfplaatsen in het plangebied bevonden zich voornamelijk aan weerszijden van de Schutskooistraat. De verblijfplaatsen bevinden hier zowel aan de voorzijde als de achterzijde van de woningen. Daarnaast zijn de drie verzamelplekken aangetroffen ten westen (1 verzamelplek) en ten oosten (2 verzamelplekken) van de Schutskooistraat (figuur 2.1).

2.1 Aangetroffen functionaliteiten (verblijfplaatsen) huismus in het plangebied en de omgeving van het plangebied.

2.2.2 GIERZWALUW

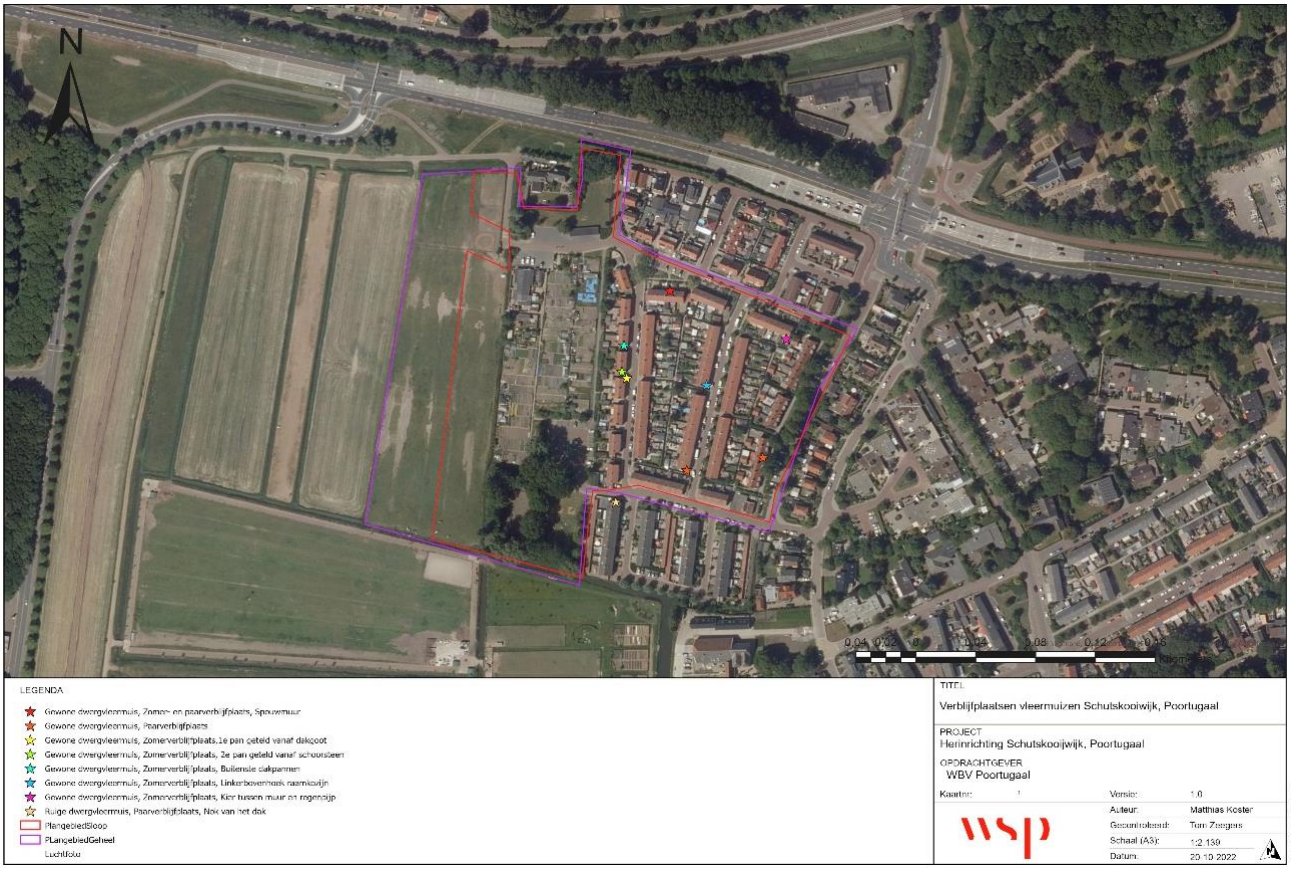
Gedurende de verschillende aanvullende onderzoeken is vastgesteld dat in het plangebied meerdere verblijfplaatsen van de gierzwaluw aanwezig zijn (figuur 5.2). Gedurende het gehele veldonderzoek in 2022 zijn zeventien verblijfplaatsen waargenomen binnen het plangebied. De verblijfplaatsen in het plangebied bevonden zich aan beide kanten van de Schutskooistraat en de oostzijde van de Repelstraat. Hier zijn verblijfplaatsen aangetroffen aan zowel de voorzijde als de achterzijde van de woningen. Alle verblijfplaatsen bevinden zich onder de eerste panlat. Hierdoor vallen de gierzwaluwen als het ware eerst in de dakgoot voordat deze wegvliegen.

2.2 Aangetroffen functionaliteiten (verblijfplaatsen) gierzwaluw in het plangebied en de omgeving van het plangebied.

2.2.3 VLEERMUIZEN

De gewone dwergvleermuis is tijdens de meeste uitgevoerde veldbezoeken waargenomen. Hierbij zijn de volgende constateringen gedaan. De waargenomen verblijfplaatsen zijn ingetekend in figuur 2.3. Tijdens de veldbezoeken ten behoeve van verblijfplaatsen is naar voren gekomen dat in het plangebied zes zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bevinden. Deze zomerverblijfplaatsen bevinden zich aan de Schutskooistraat ten hoogte van nummer 22, aan de Vlasstraat nummer 3 en 19 en aan de Repelstraat nummer 16, 18 en 22. Daarnaast is naar voren gekomen dat er in het plangebied meerdere paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bevinden. In de paarperiode zijn (drie) paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Aangezien baltsende mannetjes van de gewone dwergvleermuis al vliegend baltsen, is het vaststellen van de exacte locatie van de verblijfplaats niet mogelijk. Daarom wordt de verblijfplaats bij bandering aangegeven in figuur 2.3. De ruige dwergvleermuis is meerdere malen waargenomen tijdens de veldbezoeken. Echter zijn geen verblijfplaatsen van de soort binnen het plangebied aangetroffen. Verder zijn gedurende de onderzoeken incidenteel waarnemingen gedaan van overvliegende laatvliegers. Deze individuen toonden hierbij geen binding met het plangebied.

2.3 Aangetroffen verblijfplaatsen vleermuizen in het plangebied en de omgeving van het plangebied.

2.2.4 SAMENVATTEND OVERZICHT

In totaal zijn 22 verblijfplaatsen en 3 verzamelplekken van de huismus aangetroffen. Daarnaast zijn 17 verblijfplaatsen van de gierzwaluw aangetroffen. Verder zijn verspreid over het plangebied 9 verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen, bestaande uit zomer-, - en paarverblijven.

De verblijfplaatsen bevinden zich in de volgende elementen:

- Eerste pannenlat (geval van huismus en gierzwaluw)
- Open stootvoegen in het metselwerk (vleermuizen).
- Kantpannen (vleermuizen)
- Ruimtes onder dakpannen (vleermuizen)

2.3 OMGEVINGSCHECK

Huismus

Het plangebied wordt door huismussen gebruikt als verblijfplaats en verzamelplek. De sloop van de woningen leidt tot het verdwijnen van de aanwezige (22) verblijfplaatsen en (3) verzamelplekken in het plangebied. Het functionele

leefgebied van huismussen wordt, ondanks het feit dat in de omgeving gelijkwaardige bebouwing aanwezig is hierdoor aangetast. De waargenomen huismussen gebruiken de groenstructuren van het plangebied.

Gierzwaluw
Het plangebied wordt door gierzwaluwen gebruikt als verblijfplaats. De sloop van de woningen leidt tot het verdwijnen van de aanwezige (17) verblijfplaatsen in het plangebied. Het functionele leefgebied van gierzwaluw wordt, ondanks het feit dat in de omgeving gelijkwaardige bebouwing aanwezig is hierdoor aangetast.

Gewone dwergvleermuis
Het plangebied wordt door gewone dwergvleermuizen gebruikt als verblijfplaats. De sloop van de woningen leidt tot het verdwijnen van de aanwezige (negen) verblijfplaatsen in het plangebied. Het functionele leefgebied van vleermuizen wordt, ondanks het feit dat in de omgeving gelijkwaardige bebouwing aanwezig is hierdoor aangetast. De lijnstructuren in de directe omgeving blijven behouden. Hierdoor is functioneel leefgebied voor vleermuizen in overvloed aanwezig.

EFFECTENBEOORDELING

3.1 EFFECTEN OP VERBLIJFSFUNCTIES

Door de geplande werkzaamheden worden 22 verblijfplaatsen en 3 verzamelplekken van huismus, 17 verblijfplaatsen van gierzwaluw en 9 verblijfplaatsen met verschillende functies van de dwergvleermuis verwijderd. Omdat bij de voorgenomen planontwikkeling desbetreffende verblijfplaatsen worden aangetast, worden de verboden uit artikel 3.5 lid 1, lid 2 en lid 4 van de Wnb overtreden. De verboden worden overtreden bij uitvoering van de werkzaamheden en ingrepen beschreven in Hoofdstuk 1. Door het toepassen van mitigerende maatregelen worden negatieve effecten op de lokale populatie voorkomen (zie hoofdstuk 4). Eveneens is er kans op een overtreding van lid 1 van de Wnb, alhoewel de kans hierop erg klein is vanwege de voorgestelde mitigatie. Voorliggend activiteitenplan is onderdeel van de ontheffingsaanvraag voor de genoemde verboden.

3.2 EFFECTEN OP FUNCTIONEEL LEEFGEBIED

De voorgenomen werkzaamheden worden uitsluitend overdag uitgevoerd en hebben geen betrekking op bomen, aanwezig groen en waterlichamen waardoor de omgeving geschikt blijft als foerageбied en vliegroute.

Tabel 3.1: Effecten planontwikkeling op de onderzochte soorten

Onderzochte soorten	Effect van de planontwikkeling
Huismus	Negatieve effecten op 22 verblijfplaatsen en 3 verzamelplekken
Gierzwaluw	Negatieve effecten op 17 verblijfplaatsen
Gewone dwergvleermuis	Negatieve effecten op 9 verblijfplaatsen met wisselende functie (zomer- en paar verblijfplaats).

3.3 EFFECTEN OP GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING

3.3.1 HUISMUS

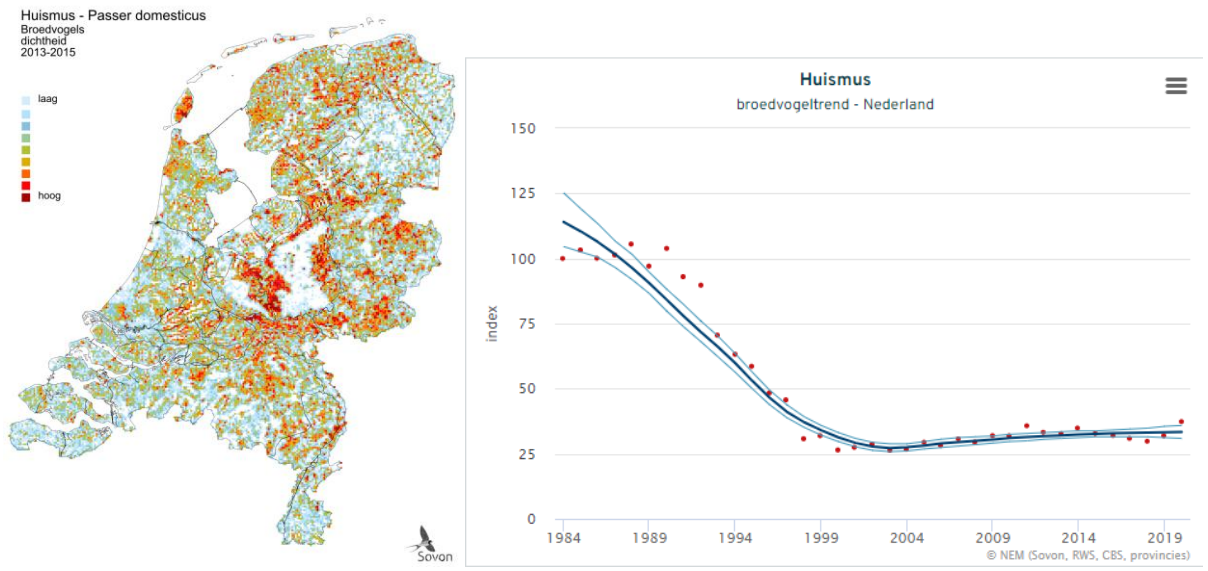
Landelijke staat

Met betrekking tot de staat van instandhouding van de huismus in Nederland zijn er aanwijzingen voor geen significante veranderingen in aantallen (zie box 1). Op basis van deze onderzoeksgegevens is het aantal huismussen sinds 2007 tot met 2019 ongeveer gelijk gebleven.

Box 1: Staat van instandhouding van huismus (BIJ12, 2022)

De huismus wordt nagenoeg overal in Nederland waar geschikt broedgebied aanwezig is aangetroffen De soort ontbreekt in gebieden met weinig bebouwing zoals grote delen van de Veluwe, het Lauwersmeergebied en grote delen van de meeste Waddeneilanden (Texel uitgezonderd).

De aantalsontwikkelingen van de huismus laten zien dat de trend de afgelopen 12 ongeveer hetzelfde is gebleven. De gegevens hiervan zijn tot stand gekomen door monitoring door het meetnet broedvogels en het meetnet urbane soorten van het NEM. Hierbij wordt gekeken naar het aantal broedvogels, de totale aantallen en de verspreiding van de huismus.

Figuur 3.1: Indicatieve kaart van de aanwezigheid van huismus in Nederland (bron: sovon.nl) en trend van huismussen, 1984-2019 (bron: Sovon.nl).

Regionaal en lokaal

Ook regionaal en lokaal komt de soort algemeen en wijdverspreid voor. Figuur 3.1 geeft een indicatie van de verspreiding op regionaal niveau, data afkomstig uit de NDFF van de afgelopen 3 jaren. Zeer waarschijnlijk komt de soort verspreider voor en geeft het onderstaande een waarnemerseffect weer (van locaties die maar net zijn onderzocht).

De huismus komt rondom het plangebied verspreid voor (zie ook figuur 3.1). In figuur 3.1 is te zien dat in Poortugaal meerdere waarnemingen zijn. Echter zijn dit geen grote concentraties. De dichtstbijzijnde grote concentratie bevindt zich in het centrum van Rhoon. Het plangebied bevindt zich daarbuiten waarbij in de afgelopen 3 jaar geen waarnemingen zijn gedaan. De onderzoeksresultaten van dit onderzoek spreken het beeld van dat de NDFF schetst dat de dichtheid aan huismussen hier relatief laag is tegen.

Figuur 3.2 Waarnemingen huismus in omgeving van het plangebied van de afgelopen 3 jaar (bron: NDFF, 2022).

3.3.2 GIERZWALUW

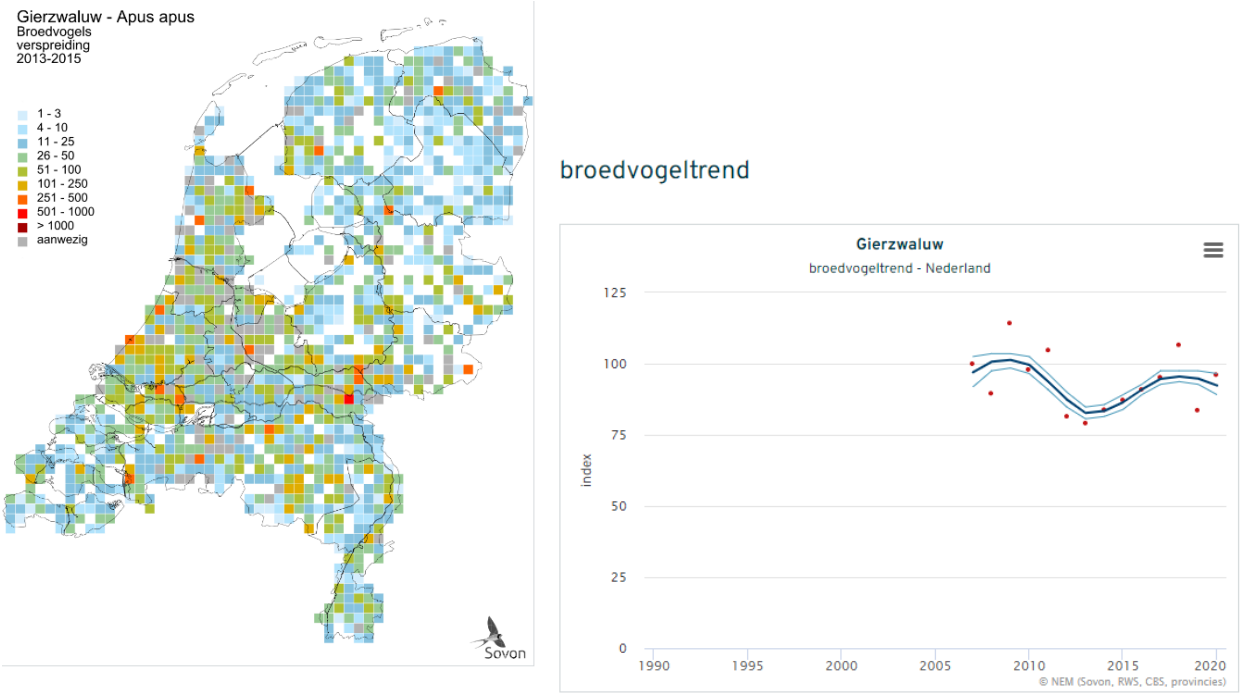
Landelijke staat

Met betrekking tot de staat van instandhouding van de gierzwaluw in Nederland zijn er recente aanwijzingen voor toename in aantallen (zie box 2). Op basis van deze onderzoeksgegevens is het aantal gierzwaluwen in 2019 in een negatieve trend terechtgekomen in vergelijking met de jaren 2017 en 2018.

Box 2: Staat van instandhouding van gierzwaluw (BIJ12, 2017b)

De gierzwaluw is een trekvogel die verspreid broedt over heel Nederland. Hierbij hebben ze een voorkeur voor woonwijken van meer dan 50 jaar oud in urbane of sub-urbane gebieden. Gierzwaluwen ontbreken in kleinere dorpen en in verspreide lintbebouwing.

De aantalsontwikkelingen van de gierzwaluw fluctueren tussen 2007 en 2020. Na een stijgende trend na 2014 is er na 2018 weer een dalende lijn te zien. De gegevens hiervan zijn tot stand gekomen door monitoring door meetnet broedvogels en het meetnet urbane soorten van het NEM. Hierbij wordt gekeken naar het aantal broedvogels, de totale aantallen en de verspreiding van de gierzwaluw.

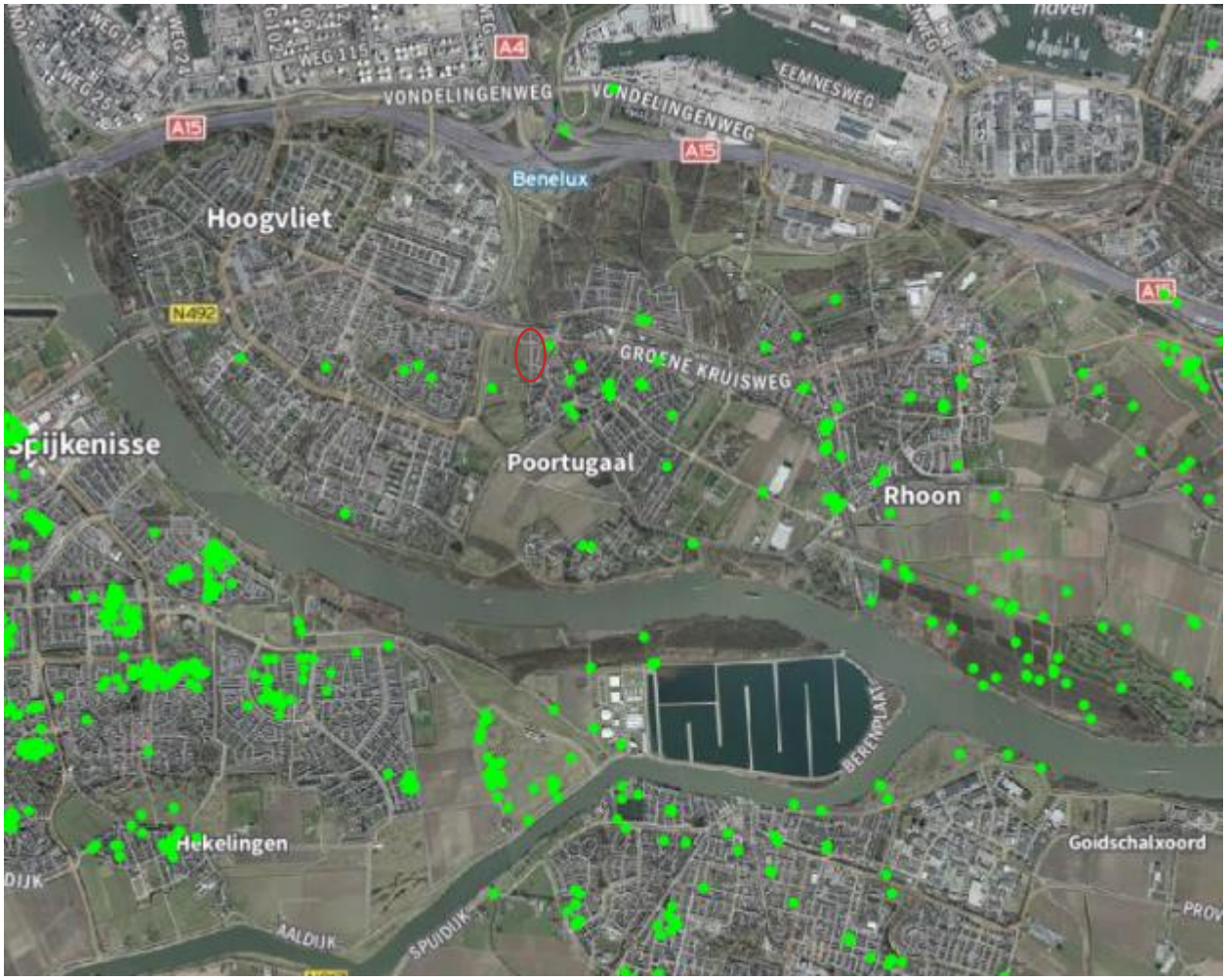

Figuur 3.3: Indicatieve kaart van de aanwezigheid van gierzwaluw in Nederland (bron: sovon.nl) en trend van gierzwaluw, 2007-2019 (bron: Sovon.nl).

Regionaal en lokaal

Ook regionaal en lokaal komt de soort algemeen en wijdverspreid voor. Figuur 3.1 geeft een indicatie van de verspreiding op regionaal niveau, data afkomstig uit de NDFF van de afgelopen 3 jaren. Zeer waarschijnlijk komt de soort verspreider voor en geeft het onderstaande een waarnemerseffect weer (van locaties die maar net zijn onderzocht).

De gierzwaluw komt binnen Poortugaal op een aantal plekken voor met kleine concentraties. Daarnaast zijn grotere concentraties te vinden in de omgeving van Spijkenisse (zie ook figuur 3.1). Het plangebied bevindt zich daarbuiten waarbij in de afgelopen 3 jaar geen waarnemingen zijn gedaan. De onderzoeksresultaten van dit onderzoek spreken het beeld van dat de NDFF schetst dat de dichtheid aan gierzwaluwen hier relatief laag is tegen.

Figuur 3.4 Waarnemingen gierzwaluw in omgeving van het plangebied van de afgelopen 3 jaar (bron: NDFF, 2022).

3.3.3 GEWONE DWERGVLEERMUIS

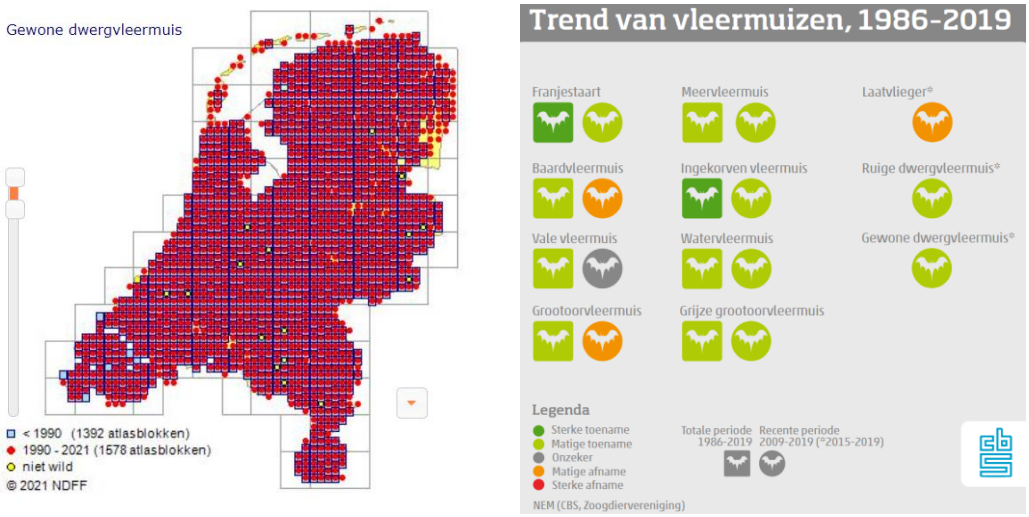
Landelijke staat

Met betrekking tot de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in Nederland zijn er recente aanwijzingen voor toename in aantallen (zie box 3). Op basis van deze onderzoeksgegevens is het aantal gewone dwergvleermuizen in 2019 met ongeveer 15 procent toegenomen ten opzichte van 2015.

Box 3: Staat van instandhouding van gierzwaluw (BIJ12, 2017b)

De gewone dwergvleermuis komt in Nederland algemeen voor en is een wijdverbreide soort die in heel Nederland wordt waargenomen. De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland en komt vooral in de bebouwde omgeving voor, zowel in het stedelijk als in het buitengebied.

Er zijn moeilijk uitspraken te doen over aantalsontwikkelingen. Een nieuw meetprogramma is ontstaan uit de samenwerking tussen het CBS en de zoogdierenvereniging waarbij de populatietrend van vleermuizen wordt geschat aan de hand van het aantal actieve jagende dieren. Uit deze gegevens blijkt dat gewone dwergvleermuizen in 2019 ongeveer met 15 procent zijn toegenomen ten opzichte van 2015. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen wel af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichten van kieren en gaten in gebouwen.

Figuur 3.5: Indicatieve kaart van de aanwezigheid van ruige dwergvleermuis in Nederland (bron: verspreidingsatlas.nl) en trend van vleermuizen, 1986-2019 (bron: NEM (CBS, Zoogdiervereniging)).

Regionaal en lokaal

Ook regionaal en lokaal komt de soort algemeen en wijdverspreid voor. Figuur 3.1 geeft een indicatie van de verspreiding op regionaal niveau, data afkomstig uit de NDFF van de afgelopen 3 jaren. Zeer waarschijnlijk komt de soort verspreider voor en geeft het onderstaande een waarnemerseffect weer (van locaties die maar net zijn onderzocht).

De gewone dwergvleermuis komt ten zuiden van het plangebied verspreid voor (zie ook figuur 3.1). In figuur 3.1 is te zien dat in het centrum van Poortugaal zich een kleine concentratie bevindt van waarnemingen, te zien als een aaneengesloten groen vlak. Het plangebied bevindt zich daarbuiten waarbij in de afgelopen 3 jaar geen waarnemingen zijn gedaan. De onderzoeksresultaten van dit onderzoek bevestigen het beeld van dat de NDFF schetst dat de dichtheid aan vleermuizen hier relatief laag is.

Figuur 3.6 Waarnemingen gewone dwergvleermuis in omgeving van het plangebied van de afgelopen 3 jaar (bron: NDFF, 2022).

MAATREGELEN

De voorgenomen werkzaamheden hebben negatieve effecten op de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis binnen de Schutskooiwijk. Door het nemen van tijdelijke en permanente mitigerende maatregelen wordt voorkomen dat de planontwikkeling de staat van instandhouding van de lokale populatie negatief beïnvloed. Door het uitvoeren van maatregelen kunnen de negatieve effecten van de planontwikkeling teniet worden gedaan. De te nemen maatregelen zijn conform het kennisdocument van de huismus (BIJ12, 2022), gierzwaluw (BIJ12, 2017) en gewone dwergvleermuis (BIJ12, 2017). Wanneer wordt afgeweken van de kennisdocumenten wordt dit aangegeven in de tekst. De beschreven maatregelen in dit hoofdstuk zijn tot stand gekomen na een vooroverleg met de opdrachtgever. De werkzaamheden voor de maatregelen worden in drie fases uitgewerkt. Hierbij wordt voor elke soort gespecificeerd wanneer, waar en welke maatregelen moeten worden getroffen. Alle maatregelen die hier staan beschreven worden nader uitgewerkt in een ecologisch werkprotocol. De maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen.

4.1 TIJDELIJKE VERBLIJFPLAATSEN

Voor elke verblijfplaats die zijn functie niet meer kan vervullen, dienen meerdere nieuwe, alternatieve verblijfplaatsen aangeboden te worden. Er dient een netwerk aan verblijfplaatsen die geschikt zijn voor de betreffende functie in stand blijven, ook tijdens de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden. Aangezien een vervangende verblijfplaats nooit dezelfde eigenschappen heeft als de oorspronkelijke verblijfplaats, is het van belang dat meerdere nieuwe verblijfplaatsen worden gerealiseerd.

4.1.1 FASE 2

Hoe dichter de vervangende verblijfplaats bij de oorspronkelijke verblijfplaats wordt gerealiseerd, hoe groter de kans op succes. De tijdelijke vervangende verblijfplaatsen mogen voor vleermuizen maximaal 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats worden gerealiseerd (BIJ12, 2017). Bij huismussen en gierzwaluw is dit binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats.

Vleermuizen

Voor fase twee dienen drie zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis gemitigeerd te worden. Deze tijdelijke mitigatie dient, ten opzichte van de sloop van de bebouwing in fase 2, ***3-6 maanden*** van tevoren geplaatst te zijn. Per te mitigeren verblijfplaats dienen voor elke verblijfplaats vier vleermuiskasten geplaatst te worden. In totaal dienen ***12 vleermuiskasten*** opgehangen te worden.

Om conflicten tussen verschillende territoria van de gewone dwergvleermuis te voorkomen en de acceptatie van de kasten te bevorderen, worden de kasten in de directe omgeving van het de oorspronkelijke zomerverblijfplaatsen geplaatst.

Deze kasten worden onder ecologische begeleiding opgehangen aan de woningen aan de Vlasstraat 2-18, Lijnstraat 6, Kerkachterweg 35, Ouwelandsestraat 29, 27 en 13. Deze woningen worden niet gesloopt en bevinden zich in de directe omgeving van het plangebied. Per adres worden twee vleermuiskasten van het model Vleermuiskast VMT1 van Unitura geplaatst.

type kast aanpassen aan voorraad WbvP?

Figuur 4.1. Voorbeeld te plaatsen vleermuiskast van het model Vleermuiskast VMT1a (Bron: Unitura).

Figuur 4.2 Overzicht plaatsing tijdelijke voorzieningen vleermuizen

Samenvattend:

- Twaalf vleermuiskasten (model Vleermuiskast VMT1a) dienen geplaatst te worden (zie figuur 4.4).
    - Plaatsing dient begin januari 2023 plaats te vinden, onder ecologische begeleiding
- Kasten worden op minimaal 4 meter hoogte op het zuiden, westen of zuidoosten geplaatst (zie figuur 4.5).
    - Plaatsing vindt per 2 vleermuiskasten plaats aan de Vlasstraat 2-18, Lijnstraat 6, Kerkachterweg 39, Ouwelandsestraat 29, 27 en 13

4.1.2 FASE 3

Huismus

Ten aanzien van de tijdelijke mitigatie van de aangetroffen verblijfplaatsen (10) van de huismus binnen de bebouwing in fase 3 zijn geen tijdelijke mitigerende maatregelen noodzakelijk.

Gierzwaluw

Ten aanzien van de verblijfplaatsen in fase 3 dienen 65 (ingebouwd of opgehangen te worden). Deels kan dit aantal ondervangen worden door in fase 2 in totaal 40 nestkasten in te bouwen (zie hoofdstuk 4.3). De overige 25 nestkasten worden opgehangen aan de gevels van de woningen aan de Ouwelandsestraat 27 (5), Lijnstraat 6 (5), Vlasstraat 6 (5), Rootstraat 2 (5) en Groene Kruisstraat 1F (5) (figuur 4.3).

Figuur 4.3 Overzicht plaatsing tijdelijke voorzieningen gierzwaluwen

Figuur 4.4. Voorbeeld te plaatsen tijdelijke gierzwaluwnestkast van het model Gierzwaluwkast GZT1 (Bron: Unitura).

Vleermuizen

Ten aanzien van de tijdelijke mitigatie van de aangetroffen verblijfplaatsen (3) van de gewone dwergvleermuis binnen de bebouwing in fase 3 zijn geen tijdelijke mitigerende maatregelen noodzakelijk. Ten aanzien van de mitigatie in fase 2 hangen de woningen aan de Vlasstraat 2-18, Lijnstraat 6, Kerkachterweg 39, Ouwelandsestraat 29, 27 en 13 reeds 12 vleermuiskasten. De daadwerkelijke permanente mitigatie (inbouw in de nieuwbouw van fase 2) voor fase 2 heeft al plaatsgevonden. Waardoor de opgehangen tijdelijke vleermuiskasten als tijdelijke mitigatie voor fase 3 kunnen fungeren.

4.1.3 FASE 4

Huismus

Tijdelijke mitigatie

Ten aanzien van de tijdelijke mitigatie van de aangetroffen verblijfplaatsen (13) van de huismus binnen de bebouwing in fase 3 zijn geen tijdelijke mitigerende maatregelen noodzakelijk. De daadwerkelijke permanente mitigatie (inbouw in de nieuwbouw van fase 2 en 3) heeft al plaatsgevonden.

Gierzwaluw

Tijdelijke mitigatie

Ten aanzien van de tijdelijke mitigatie van de aangetroffen verblijfplaatsen (5) van de gierzwaluw binnen de bebouwing in fase 4 zijn geen tijdelijke mitigerende maatregelen noodzakelijk. Reeds zijn 25 nestkasten opgehangen aan de gevels van de woningen aan de Ouwelandsestraat 27 (5), Lijnstraat 6 (5), Vlasstraat 6 (5), Rootstraat 2 (5) en Groene Kruisstraat 1F (5) ten behoeve van fase 3. Doordat de permanente voorzieningen voor fase 3 bij opstart van fase 4 gerealiseerd zijn, kunnen de opgehangen kasten fungeren als tijdelijke mitigatie voor fase 4.

Vleermuizen

Tijdelijke mitigatie
Ten aanzien van de tijdelijke mitigatie van de aangetroffen verblijfplaatsen (2) van de gewone dwergvleermuis binnen de bebouwing in fase 4 zijn geen tijdelijke mitigerende maatregelen noodzakelijk. Ten aanzien van de mitigatie in fase 3 hangen de woningen aan de Vlasstraat 2-18, Lijnstraat 6, Kerkachterweg 39, Ouwelandsestraat 29 (2), 27 (2) en 13 (2) reeds 12 vleermuiskasten. Tevens zijn in de nieuwbouw van fase 2 en 3 extra permanente voorzieningen gerealiseerd. Waardoor de opgehangen tijdelijke vleermuiskasten als tijdelijke mitigatie voor fase 3 kunnen fungeren.

4.2 ONGESCHIKT MAKEN LEEFGEBIED

Om te voorkomen dat huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen aanwezig zijn tijdens de uitvoering van de werkzaamheden in het pand, dienen de verblijfplaatsen vooraf ongeschikt gemaakt te worden. Het ongeschikt maken dient buiten de meest kwetsbare periode te gebeuren. In deze periode zijn de dieren minder afhankelijk van de verblijfplaats of mobiel genoeg om zich te kunnen verplaatsen.

4.2.1 HUISMUSSEN

Ongeschikt maken bestaande woningen fase 3-4 (begin oktober 2023 & 2024)
Om te voorkomen dat huismus aanwezig zijn tijdens de daadwerkelijk sloop van de woningen in fase 3 in 2024 en fase 4 in 2025 dienen de bestaande verblijfplaatsen vooraf ongeschikt gemaakt te worden. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen kan worden aangevangen na de gewenningsperiode van de permanente inbouwkasten die in fase 2 worden gerealiseerd.
Het ongeschikt maken dient buiten de meest kwetsbare periode te gebeuren. In deze periode zijn de dieren minder afhankelijk van de verblijfplaats. Voor de verblijfplaatsen van de huismus in de bebouwing geldt de periode september t/m oktober, als meest geschikt om deze ongeschikt te maken.

Onder ongeschikt maken wordt bedoeld het plaatsen van borstel onder de eerste dakpannen. Op deze wijze is het niet mogelijk voor de huismussen om hun huidige verblijfplaatsen te bereiken.

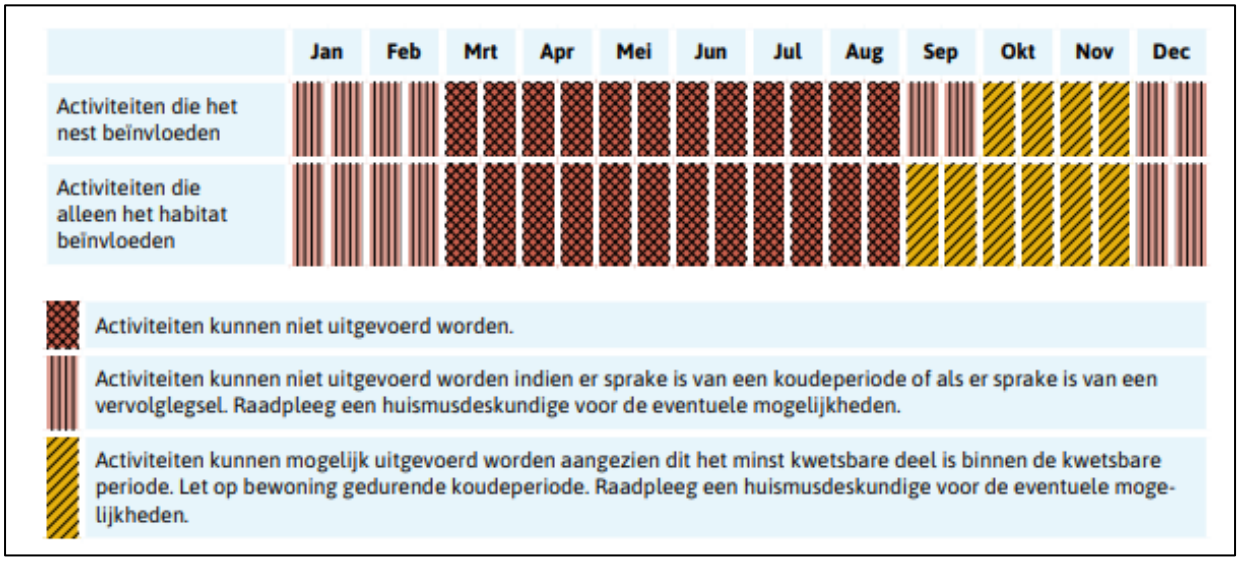

Figuur 4.5. Voorbeeld te plaatsen borstels, model Weringsborstel WB1 (Bron: Unitura).

Vervolgens dient een ecologische check uitgevoerd te worden om na te gaan of de bebouwing daadwerkelijk niet meer in gebruik is door huismussen. Deze ecologische check vindt een kwartier voor zonsopkomst tot een uur na zonsopkomst plaats. Indien verblijfplaatsindicerende gedraging van huismussen worden vastgesteld dient de bovengenoemde handelingen opnieuw uitgevoerd te worden totdat geen verblijfindicerende waarnemingen meer worden gedaan.
Indien geen verblijfindicerende waarnemingen worden gedaan, wordt het te slopen deel vrijgegeven. De sloopwerkzaamheden dienen vervolgens binnen 2 dagen opgestart te worden. Duurt dit langer dan is een nieuwe ecologische check noodzakelijk.

Ongeschikt maken bestaand foerageer- en schuilgebied huismus (begin oktober 2024 & 2025)
In de huidige situatie maken de aanwezige groenstructuren in de bijbehorende tuinen onderdeel uit van het functionele leefgebied van de huismus. Ten aanzien van deze essentiële onderdelen van het functionele leefgebied van de huismus dienen eveneens maatregelen getroffen te worden.

Het ongeschikt maken dient buiten de meest kwetsbare periode te gebeuren. In deze periode zijn de dieren minder afhankelijk van de verblijfplaats. Voor de verblijfplaatsen van de huismus in de bebouwing geldt de periode september t/m oktober, als meest geschikt om deze ongeschikt te maken. Onder ongeschikt maken wordt verstaan het rooien van de bestaande vegetatie.

Figuur 4.6: In hoofdlijnen weergegeven de kwetsbare periode waarin de activiteiten voor huismus al dan niet kunnen worden uitgevoerd.

4.2.2 GIERZWALUWEN

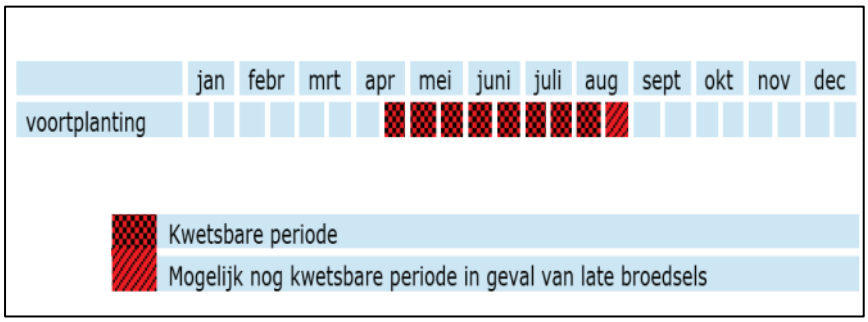
Ongeschikt maken bestaande woningen (begin oktober 2024 & 2025)
Om te voorkomen dat gierzwaluwen in het broedseizoen aansluitend (dus 2024 & 2025) aanwezig zijn in de bebouwing van fase 3 en fase 4 wordt de bestaande bebouwing in de periode oktober-maart gesloopt. Start van de sloop van de bebouwing van fase 3 en fase 4 dient voorkomen te worden

Op deze wijze zijn geen aanvullende maatregelen omtrent het ongeschikt maken van verblijfplaatsen van de gierzwaluw aan de ore.

Samenvattend:

- Start sloop in de periode oktober-maart uit voeren

Op deze wijze geen aanvullende maatregelen noodzakelijk ten aanzien van het ongeschikt maken van verblijfplaatsen van de gierzwaluw.

Figuur 4.7: In hoofdlijnen weergegeven de kwetsbare periode waarin de activiteiten voor gierzwaluw al dan niet kunnen worden uitgevoerd.

4.2.3 GEWONE DWERGVLEERMUIS

Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen kan worden aangevangen na de gewenningsperiode voor de tijdelijke kasten.

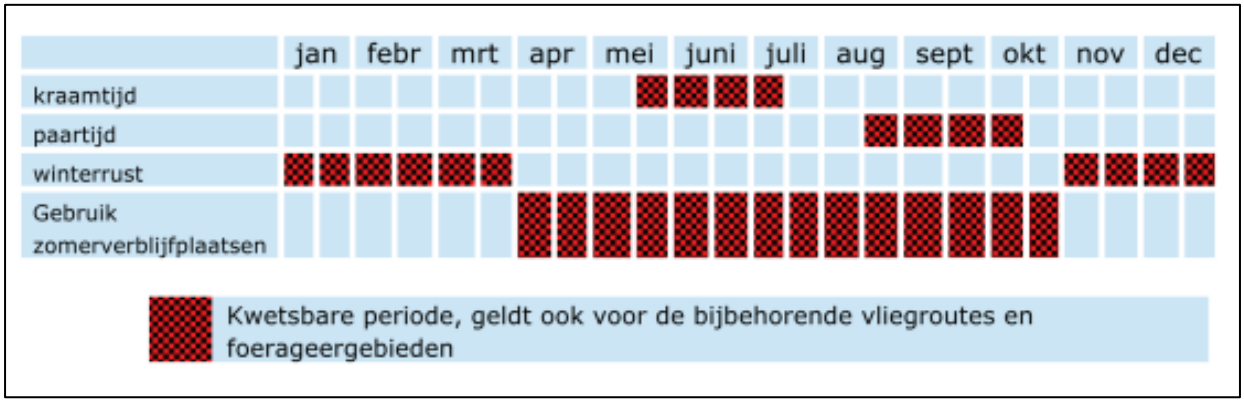
Ongeschikt maken bestaande woningen (begin oktober 2024, 2025 & 2026)
Onder ongeschikt maken wordt bedoeld het plaatsen van exclusion flaps, deze dienen geplaatst te worden op kopgevels (met overhangende dakpannen), eventuele ruimtes tussen de dakgoot en het dak, ruimtes tussen de regenpijp en buitenmuur en overgang van het dak naar de schoorsteen.
Bij de kopgevels met overhangende dakpannen dienen dakranden ongeschikt gemaakt te worden door de gehele dakrand dicht te maken (bijvoorbeeld met purschuim), behalve op twee plaatsen per dakrand waar een exclusion flap geplaatst is, zodat de vleermuizen wel nog uit kunnen vliegen maar niet meer onder de dakrand in kunnen komen.
Ongeschikt maken mag enkel uitgevoerd worden bij een avondtemperatuur van minstens 10 °C gedurende 3 dagen. Na het ongeschikt maken dient een wachttijd van minimaal drie dagen te worden aangehouden om de eventueel aanwezige dieren in de gelegenheid te stellen te vertrekken.

Vervolgens dient een ecologische check uitgevoerd te worden om na te gaan of de bebouwing daadwerkelijk niet meer in gebruik is door vleermuizen. Deze ecologische check vindt een kwartier voor zonsondergang tot een uur na zonsondergang plaats. Indien verblijfplaatsindicerende gedraging van vleermuizen worden vastgesteld dient de bovengenoemde handelingen opnieuw uitgevoerd te worden totdat geen verblijfindicerende waarnemingen meer worden gedaan.
Indien geen verblijfindicerende waarnemingen worden gedaan, wordt het te slopen deel vrijgegeven. De sloopwerkzaamheden dienen vervolgens binnen 2 dagen uitgevoerd te worden. Duurt dit langer dan is een nieuwe ecologische check noodzakelijk.

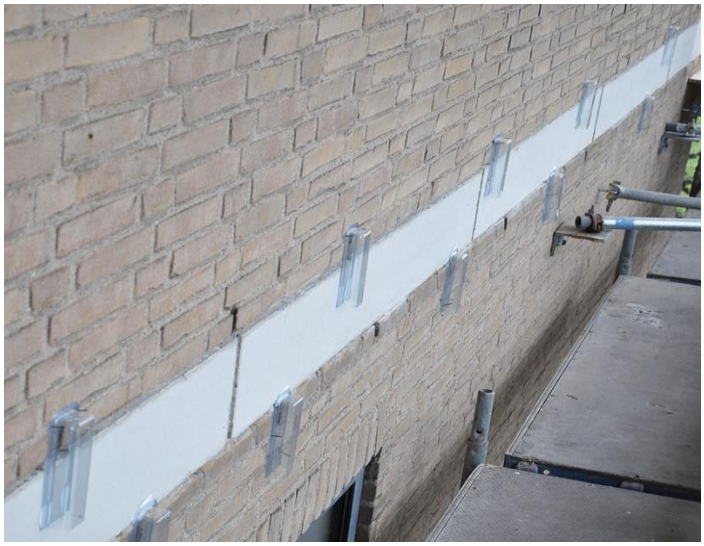
Samenvattend:

- Ongeschikt maken (potentiële) verblijfplaatsen fase 3 dient oktober 2024 te gebeuren
  - Locaties ongeschikt maken:
    - Kopgevels met overhangende dakpannen
    - Ruimtes tussen de dakgoot-dak
    - Ruimtes tussen de regenpijp-buitenmuur

- Overgang van het dak-schoorsteen
    - Gebeurt onder ecologische begeleiding
    - Ongeschikt maken 3 dagen lang een avondtemperatuur van minstens 10 ºC
    - Ongeschikt maken gebeurt door het plaatsen van exclusion flaps & purschuim
- Ecologische inspectie gebeurt 3 dagen na ongeschikt maken
    - Uitgevoerd door ecologen van WSP
    - Ecologische check vindt kwartier voor zonsondergang tot een uur na zonsondergang plaats
- Bij geen verblijfindicerende waarnemingen: vrijgave van te slopen deel door ecoloog
    - Sloopwerkzaamheden vervolgens binnen 2 dagen uitvoeren
    - Duurt dit langer dan opnieuw een ecologische check
- Bij aantreffen verblijfindicerende waarnemingen
    - Opnieuw uitvoeren bovengenoemde werkwijze ongeschikt maken en ecologische check
- De twaalf vleermuiskasten (model Vleermuiskast VMT1) dienen aan de bebouwing aan de Vlasstraat 2-18, Lijnstraat 6, Kerkachterweg 39, Ouwelandsestraat 29, 27 en 13 te blijven hangen

Figuur 4.8: In hoofdlijnen weergegeven de kwetsbare periode waarin de activiteiten voor gewone dwergvleermuis al dan niet kunnen worden uitgevoerd.

Figuur 4.9. Voorbeeld te plaatsen exclusion flap (Bron: Unitura).

4.3 PERMANENTE MAATREGELEN

Na de renovatie worden permanente vervangende verblijven ingebouwd in de wooncomplexen. Natuurinclusief ontwerp maakt het mogelijk om verblijven te integreren in te realiseren nieuwbouw en is op veel verschillende manieren mogelijk. Hierbij is het van belang dat de nieuwe permanente verblijven zo veel mogelijk het karakter hebben van de oorspronkelijke verblijven en ook zo dicht mogelijk bij de vorige verblijfplaatsen. Ook voor permanente verblijven geldt dat er meerdere nieuwe verblijven moeten worden gerealiseerd voor elk verblijf dat verloren gaat. De hoeveelheid hangt af per soort. Voor de permanente verblijven zal een combinatie worden gebruikt van het inmetselen van kasten en het plaatsen van kasten in de gevelbetimmering. In totaal zal er overgecompenseerd worden met het integreren van permanente verblijven zodat meer verblijven beschikbaar komen voor de lokale huismus-, gierzwaluw- en vleermuispopulatie.

De nieuw te realiseren woningen worden voorzien van nieuwe duurzame inbouw verblijfplaatsen. Voor de plaatsing wordt zoveel mogelijk de huidige locaties van de verblijfplaatsen benaderd. Voor de permanente verblijfplaatsen zijn voor twee soorten gekozen. Ten eerste zullen langs alle dakranden gootbetimmeringen met voorzieningen voor huismus, gierzwaluw en vleermuis worden aangelegd (figuur 4.8-4.12, (G1 Unitura)). Hierbij worden de 3 verschillende kasten geïntegreerd in de gootbetimmering. Doordat de kasten in de gootbetimmering extern worden gemonteerd, is het niet noodzakelijk om openingen te maken in de binnenmuur. Eventuele isolatielagen in de spouwmuur worden hierdoor niet onderbroken. Met de combinatie van de drie basis kasten kan voor elk daktype een natuur inclusieve gootbetimmeringen worden ingericht. Daarnaast zullen aan de kopse kanten van de woningen en aan de appartementencomplexen inbouwkasten worden geplaatst voor gierzwaluw en vleermuis (figuur 4.9, Unitura VMP3 & GZP3). De gierzwaluwkasten zijn ook geschikt voor de huismus. Door de onopvallende vormgeving van de nestkasten, zijn deze in vrijwel elk geveltype aan te brengen. Als de kast iets terug liggend wordt aangebracht, kan de kast afgewerkt worden met steenstrips of stucwerk, waardoor de kast volledig onzichtbaar in een gevel kan worden opgenomen. Het is mogelijk om meerdere kasten op verschillende plekken in de gevel op te nemen. In fase 2, 3 en 4 worden in de te realiserende woningen inbouwkasten (Unitura huismuskast HMP2) ingebouwd (zie figuur 4.10).

4.3.1 HUISMUS FASE 2

Ten aanzien van de huismus zijn voor fase 2 enkel permanente voorzieningen in deze fase noodzakelijk. Deze permanente voorzieningen zijn ten behoeve van de mitigatie van de verblijfplaatsen van de huismus in fase 3. Voor elke verblijfplaats die verloren gaat, dienen per verblijfplaats minimaal 2 permanente voorzieningen terug te komen.

Voor deze fase dienen dan ook **20 kasten (10 verblijfplaatsen)** ingebouwd te worden.

4.3.2 HUISMUS FASE 3

Doordat de realisatie van de permanente voorzieningen al uitgevoerd zijn in fase 2 dient in fase 3 de permanente voorzieningen voor fase 4 gerealiseerd te worden. Voor elke verblijfplaats die verloren gaat, dienen per verblijfplaats minimaal 2 permanente voorzieningen terug te komen.

Voor deze fase dienen dan ook **26 kasten (13 verblijfplaatsen**) ingebouwd te worden.

4.3.3 HUISMUS FASE 4

Doordat de mitigatie ten aanzien alle verblijfplaatsen binnen Schutskooiwijk al in de eerdere fases zijn gerealiseerd is mitigatie vanuit de Wet natuurbescherming in fase 4 niet noodzakelijk. Echter dienen ten aanzien van de natuurinclusieve wijk ook in fase 4 verblijfplaatsen ingebouwd te worden.

Voor deze fase dienen dan ook **20 kasten/verblijfplaatsen** ingebouwd te worden.

Figuur 4.10. Voorbeeld te plaatsen huismuskast van het model Huismuskast HMP3 (Bron: Unitura).

4.3.4 GROENE INRICHTING HUISMUS (FASE 1-4)

In de nieuwe situatie dient een groene inrichting te hebben die functioneel is voor de huismus. Aanplant van blad houdende en dicht vertakte heesters als haagbeuk, wilde liguster, conifeer die al een hoogte hebben van 1,5-2,0 meter zijn noodzakelijk. Aanplant van de groenstructuren dienen rondom de nieuwe verblijfplaatsen te zijn zodat exemplaren direct dekking en geschikt foerageergebied hebben.
Tevens dienen grasvelden met open zandige plekken aangelegd te worden in elk afzonderlijke fase. Deze gebieden worden gebruikt om te foerageren en om zandbaden te nemen.

4.3.5 GIERZWALUW FASE 2

Ten aanzien van de gierzwaluw zijn voor fase 2 enkel permanente voorzieningen voor de gierzwaluw in deze fase noodzakelijk. Deze permanente voorzieningen zijn ten behoeve van de mitigatie van de verblijfplaatsen van de gierzwaluw in fase 3. Voor elke verblijfplaats die verloren gaat, dienen per verblijfplaats minimaal 5 permanente voorzieningen terug te komen. Voor deze fase dienen dan ook 40 kasten (8 verblijfplaatsen) ingebouwd te worden.

De meeste kasten (30 kasten) worden ingebouwd in de laagbouw (rijtjeswoningen). Het betreft hierbij de schematische weergave van de inbouwkasten zoals hieronder is weergegeven(zie figuur 4.11).

De kasten in de hoogbouw hebben betrekking op inbouwkasten (10 kasten) in de muren (zie figuur 4.12).

4.3.6 GIERZWALUW FASE 3

Doordat de realisatie van de permanente voorzieningen al uitgevoerd zijn in fase 2 dient in fase 3 de permanente voorzieningen voor fase 4 gerealiseerd te worden. Voor elke verblijfplaats die verloren gaat, dienen per verblijfplaats minimaal 2 permanente voorzieningen terug te komen.

Voor deze fase dienen dan ook **25 kasten (5 verblijfplaatsen)** ingebouwd te worden.

4.3.7 GIERZWALUW FASE 4

Doordat de mitigatie ten aanzien alle verblijfplaatsen binnen Schutskooiwijk al in de eerdere fases zijn gerealiseerd is mitigatie vanuit de Wet natuurbescherming in fase 4 niet noodzakelijk. Echter dienen ten aanzien van de natuurinclusieve wijk ook in fase 4 verblijfplaatsen ingebouwd te worden.

Voor deze fase dienen dan ook **20 kasten/verblijfplaatsen** ingebouwd te worden.

Figuur 4.11. Voorbeeld te plaatsen gierzwaluw van het model Gierzwaluwkast GZP2 (Bron: Unitura).

Figuur 4.12. Voorbeeld te plaatsen gierzwaluw van het model Gierzwaluwkast GZP2 (Bron: Unitura).

4.3.8 VLEERMUIZEN FASE 2

Ten aanzien van de mitigatie ten behoeve van de verblijfplaatsen in fase 2 dienen in ieder geval 12 permanente vleermuiskasten ingebouwd te worden. Ten aanzien van fase 3 dienen tevens in de nieuwbouw van fase 2 permanente voorzieningen voor vleermuizen ingebouwd te worden. Voor elke verblijfplaats die verloren gaat, dienen per verblijfplaats minimaal 4 permanente voorzieningen terug te komen. Voor deze fase dienen dan ook 20 kasten (5 verblijfplaatsen) ingebouwd te worden. Ten aanzien van de natuurinclusieve wijk worden meer permanente voorzieningen (30 kasten) ingebouwd dan vanuit de mitigatie (20 kasten) noodzakelijk is.

De meeste kasten (16 kasten) worden ingebouwd in de laagbouw (rijtjeswoningen). Het betreft hierbij de schematische weergave van de inbouwkasten zoals hieronder is weergegeven (zie figuur 4.13).

De kasten in de hoogbouw hebben betrekking op inbouwkasten (12 kasten) in de muren (zie figuur 4.8). Een deel van de kasten in de hoogbouw dient aan elkaar gekoppeld te worden (ten behoeve van kraamverblijfplaatsen).

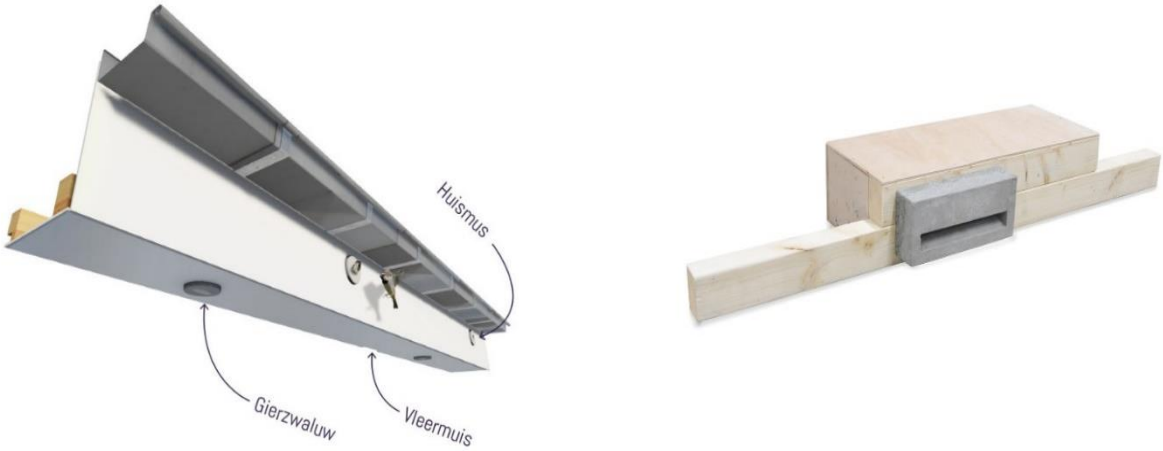
4.3.9 VLEERMUIZEN FASE 3

Ten aanzien van de mitigatie ten behoeve van de verblijfplaatsen in fase 3 dienen in ieder geval 12 permanente vleermuiskasten ingebouwd te worden. Dit gebeurt in de nieuwbouw van fase 2.
Ten aanzien van fase 4 dienen tevens in de nieuwbouw van fase 3 permanente voorzieningen voor vleermuizen ingebouwd te worden. Voor elke verblijfplaats die verloren gaat, dienen per verblijfplaats minimaal 4 permanente voorzieningen terug te komen.
Voor deze fase dienen dan ook 16 kasten (4 verblijfplaatsen) ingebouwd te worden. Deze kasten worden verdeeld over fase 2 (12 kasten) en fase 3 (8 kasten).

4.3.10 VLEERMUIZEN FASE 4

Doordat de mitigatie ten aanzien alle verblijfplaatsen binnen Schutskooiwijk al in de eerdere fases zijn gerealiseerd is mitigatie vanuit de Wet natuurbescherming in fase 4 niet noodzakelijk. Echter dienen ten aanzien van de natuurinclusieve wijk ook in fase 4 verblijfplaatsen ingebouwd te worden.

Voor deze fase dienen dan ook **20 kasten/verblijfplaatsen** ingebouwd te worden.

Figuur 4.13: Voorbeeld gootbetimmering huismus, gierzwaluw en vleermuis (bron: Unitura G1).

Figuur 4.14: Voorbeeld inbouwkasten, gierzwaluw en vleermuis (bron: Unitura VMP3 & GZP3)

4.4 VRIJSTELLING EN ZORGPLICHT ANDERE SOORTEN

4.4.1 OVERIGE BROEDVOGELS

Mitigerende maatregelen nesten overige broedvogels
In het plangebied zijn meerdere verblijfplaatsen van de kauw (in de schoorstenen) en van tal van andere kleinere zangvogels (in de tuinen) aangetroffen. Door de sloop van de bebouwing en tuinen in de verschillende fases buiten het broedseizoen uit te voeren, wordt voorkomen dat in gebruik zijnde nesten worden verstoord dan wel vernietigd. Het broedseizoen loopt globaal van maart tot en met half augustus. Voor soorten als houtduif en Turkse tortel loopt dit het gehele jaar door. Mitigerende maatregelen als het plaatsen van nestkasten omtrent de kauw en/of andere kleine zangvogels wordt, in zoals afgesproken met WBV Poortugaal, niet uitgevoerd.

Samenvattend:

- Werken buiten broedseizoen vogels, medio februari tot en met half augustus
- Indien werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd worden:
    - Plangebied (bebouwing en tuinen) ongeschikt maken buiten het broedseizoen

4.4.2 EGEL

Mitigerende maatregelen egel
Het gehele plangebied wordt door meerdere egels gebruikt als leefgebied, waaronder voortplanting. De kwetsbare periode van de egel betreft van november tot en met augustus. Door de sloop van de bebouwing en tuinen in de verschillende fases buiten deze periode uit te voeren, wordt voorkomen dat egels in winterslaap of nesten van de soort worden verstoord dan wel vernietigd. Het ongeschikt maken, bestaat uit het verwijderen van het groen binnen en direct grenzend aan het bebouwing van de desbetreffende fase. Mitigerende maatregelen ten aanzien van de egel hebben betrekking op realisatie van dichte begroeiing in en rondom het plangebied. Tevens worden egel verblijfplaatsen in en rondom het plangebied gerealiseerd.

Samenvattend:

- Werken buiten kwetsbare periode egel, november tot en met half augustus
- Indien werkzaamheden in de kwetsbare periode uitgevoerd worden:
    - Plangebied (bebouwing en tuinen) ongeschikt maken buiten de kwetsbare periode
        - Verwijderen van vegetatie en rommelhoekjes
    - Mitigatie ten behoeve van het leefgebied dient bij elke fase gerealiseerd te worden in de vorm van:
        - Dichte begroeiing
        - (Kruidenrijke) grasveldjes
        - Verblijfplaatsen
            - Verblijfplaatsen kunnen aangeboden worden bij nieuwe bewoners

4.4.3 OVERIGE SOORTEN

Algemene zorgplicht overige soorten
Voor alle soorten, wel of geen vrijstelling, geldt dat moet worden voldaan aan de algehele zorgplicht. Dit wordt nader toegelicht in box 2. De zorgplicht geldt voor alle werkzaamheden. De volgende algemene richtlijnen dienen te worden opgevolgd in het veld:

- Indien individuen van dieren worden aangetroffen, dienen deze de gelegenheid te krijgen om te kunnen vluchten.
- Aanvullend op bovenstaande maatregel kan ervoor worden gekozen om minder mobiele dieren, zoals egel en gewone pad, te verplaatsen tot buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Box 2: Omschrijving zorgplicht

Zorgplicht

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel;
- de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen;
- of voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze worden beperkt of ongedaan maakt.

WETTELIJKE BELANGEN EN ALTERNATIEVEN

5.1 WETTELIJK BELANG

Voor de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis kan alleen een ontheffing aangevraagd worden indien een activiteit nodig is op de grond van een in de wet genoemd belang en indien er geen alternatieven zijn. De ontheffing wordt aangevraagd “in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”

5.1.1 OPENBAAR BELANG VAN VOLKSGEZONDHEID

Het verbeteren van het binnenmilieu van woningen, scholen en kindercentra is één van de speerpunten uit de Nationale aanpak Milieu en Gezondheid van de overheid (bron: www.rivm.nl). Door de sloop en nieuwe realisatie van woningen zullen de nieuwe woningen technisch in betere staat verkeren en beter geïsoleerd zijn. Door isolatie van de nieuwe woningen en het verbeteren van de ventilatie kunnen enerzijds de energielasten sterk verlaagd worden en anderzijds het comfort en het binnenmilieu verbeterd worden. Door de huidige woningen te slopen en energiezuinigere woningen te realiseren, draagt WBV Poortugaal daarnaast bij aan het vertragen van de klimaatverandering en het bevorderen van de biodiversiteit door het realiseren van aanvullende verblijfplaatsen voor beschermde vogels en vleermuizen.

Klimaatverandering kan leiden tot belangrijke economische schade als gevolg van:

- zeespiegelstijging met risico op overstromingen en verzilting;
- vergroting weersextremen (extreme regenval en langere droogteperiodes);
- beperkingen in zoetwatervoorzieningen;
- toenemend risico op (infectie)ziekten en plagen;
- bedreiging van de energievoorziening.

Door de duurzame nieuwe woningen wordt een reductie in CO2-uitstoot en daarmee een afname in het gebruik van fossiele brandstoffen gerealiseerd. Door de aanpak wordt een substantiële bijdrage geleverd aan het beperken van klimaatverandering. Het beperken van de (gevolgen van) klimaatverandering dient derhalve een groot maatschappelijk openbaar belang en draagt bij aan de volksgezondheid.

Conclusie:
Concluderend worden nieuwe duurzame woningen gerealiseerd. Deze zullen technisch in een betere staat verkeren en beter geïsoleerd zijn dan de huidige bebouwing. Met de realisatie worden aspecten als ventilatie, sterke verlaging van energielasten, comfort en binnenmilieu aangepakt. Daarnaast bevordert het de biodiversiteit met het realiseren van aanvullende verblijfplaatsen voor beschermde vogels en vleermuizen. Het project draagt daarmee bij aan de verbetering van de volksgezondheid doordat de nieuwe woningen dusdanig verbetert zullen zijn dat vocht en tocht in huis worden beperkt.

5.1.2 VERBETEREN BIODIVERSITEIT

Bij alle nieuwe woningen in de wijk Schutskooiwijk wordt een veelvoud aan nieuwe verblijfplaatsen worden gecreëerd voor de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. Hierbij worden niet alleen de verloren verblijfplaatsen gecompenseerd maar door een natuur inclusieve insteek worden veel meer verblijfplaatsen aangelegd dan in eerste instantie waren. Hierdoor wordt het leefgebied van deze soorten verbeterd en kan de populatie huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen groeien. Hiermee draagt de realisatie van de nieuwe woonwijk Schutskooiwijk aan het wezenlijk gunstig effect voor het milieu

5.2 ALTERNATIEVEN AFWEGING

Op basis van de in paragraaf 5.1.1 genoemde speerpunt is het geen optie om de sloopwerkzaamheden niet uit te voeren. Een andere vorm van isoleren en/of energiezuinig maken draagt niet voldoende bij om een goed energielabel te behalen. De uitvoering van de sloop en realisatie van de nieuwbouw draagt bij aan het gemeentelijk beleid en wettelijke eisen.

De planning wordt afgestemd rondom de kwetsbare periode van de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. Hiertoe dienen de maatregelen ter ongeschikt maken. Daarnaast moeten de werkzaamheden aan alle panden zoveel mogelijk aaneengesloten worden uitgevoerd, om hierbij de leefbaarheid en verwachting patroon van bewoners zo comfortabel mogelijk te maken.

Voor het slopen en realisatie van de nieuwbouw zijn er geen alternatieven voor de werkzaamheden. Het niet uitvoeren van de sloop leidt tot verslechtering van de staat van de gebouwen en levert geen bijdrage aan verduurzaming (behalen klimaatdoelstellingen). Bovendien zal de situatie op lange termijn ook nadelig zijn voor de verblijfplaatsen van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. Een verbrokkelde muur met te tochtige tussenruimtes biedt ook geen geschikte verblijfplaats voor de soorten.

CONCLUSIE EN ADVIES

In deze rapportage is geconcludeerd dat de planontwikkeling een negatief effect heeft op in het plangebied aanwezige verblijfplaatsen van de strikt beschermde huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. Door voldoende maatregelen te treffen (tijdelijke en permanente), worden negatieve effecten voor deze soort voorkomen en wordt een duurzame instandhouding van de populatie huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis op deze locatie gewaarborgd. De maatregelen dienen te worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. Om deze maatregelen te waarborgen zal op basis van de Wnb een ontheffing aangevraagd worden. Onderhavig activiteitenplan dient als bijlage voor het aanvragen van een ontheffing in het kader van onderdeel soorten van de Wnb.

LITERATUURLIJST

BIJ12, 2022. Kennisdocument huismus *Passer domesticus* versie 2.0, juni 2022 te Utrecht

BIJ12, 2017a. Kennisdocument gierzwaluw *Apus apus* versie 1.0, juli 2017 BIJ12 te Utrecht.

BIJ12, 2017a. Kennisdocument gewone dwergvleermuis *Pippistrellus pippistrellus*, versie 1.0, juli 2017 BIJ12 te Utrecht.

WSP Nederland B.V. 2022 Nader onderzoek Schutskooiwijk te Poortugaal, SOB018756.001, WSP Nederland B.V., Nieuwegein.

WSP Nederland BV, 2022 Natuurtoets Schutskooiwijk te Poortugaal SOB018756.001, WSP Nederland B.V., Nieuwegein.

NDFF, 2022. Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de NDFF, NDFF – ndff-ecogrid.nl.